

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 872

van **STEFAAN SINTOBIN**

datum: 7 juni 2022

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Promotie kleine landschapselementen - Heggen

In het regeerakkoord werd aangekondigd dat de Vlaamse Regering haar blik naar het noorden zou richten, en zich wou meten met samenlevingen als Nederland en Scandinavië. Als we dan toch naar Nederland kijken, lijkt het interessant dieper in te gaan op de boekvoorstelling van 'Heg, een behaaglijk landschap voor mens en natuur' van auteur en landschapsonderzoeker Kenneth Rijdsijk. De schrijver overhandigde eind mei 2022 de eerste exemplaren van zijn boek aan de directeur van het Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO) en de voorzitter van het Nederlandse Deltaplan Biodiversiteit.

Rijdsijk benadrukte dat heggen eeuwenoude landschapselementen zijn, die talrijke voordelen hebben: "Ze zorgen voor vergroting van de biodiversiteit, plaagbestrijding en bescherming tegen overstromingen en besmettelijke ziektes. Daarnaast slaan heggen koolstof en water op, gaan ze de verspreiding van ammoniak en pesticiden tegen, en verlagen ze de temperatuur in het landschap." In zijn boek worden meer dan twintig dergelijke belangrijke functies van hagen en heggen op een rijtje gezet. Het boek zelf is het resultaat van een drie jaar durend onderzoek naar de functie en rol van hagen en heggen in het landschap. Ook het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) erkent op zijn website dat landschapselementen als hagen ervoor zorgen dat ammoniak wordt afgevangen, waardoor o.a. minder ammoniak in beschermde natuurgebieden neerslaat.

Daarbij wordt ook opgemerkt dat er in Nederland vroeger tweehonderdduizend strekkende kilometers heg waren, en daar nu nog maar 30% van zou overblijven.

Ook in Vlaanderen zien we dat sinds de tweede helft van de twintigste eeuw het landschap sterk uitgekleet is. Terwijl het Vlaamse binnenland in de middeleeuwen nog het dichtste netwerk aan hagen en houtkanten van West-Europa kende, evolueerden we naar een landbouwlandschap waar voor kleine landschapselementen nog nauwelijks plaats was. Het verdwijnen van die kleine landschapselementen knaagt zodanig aan de basiskwaliteit van het landschap dat zelfs algemene dagvlinders zoals dagpauwoog niet meer floreren in Vlaanderen: vlinderexperts spraken al in 2001 over Vlaanderen als 'Europe's worst case scenario' voor dagvlinders.

Het was een opvallend element in het Waalse regeerakkoord van 2019: de aanleg van 4000 kilometer hagen. Op dat moment was het voor sommigen enigszins verrassend, maar onnuttig lijkt het dus allerminst.

1. Is de minister bekend met de conclusies en oproep van auteur Rijdsijk in zijn boek 'Heg, een behaaglijk landschap voor mens en natuur'? Zo ja, deelt zij die? Zo niet, waarom niet?

2. Hoe kijkt de minister naar een eventueel Vlaams hagenplan? Acht zij dit een optie?
3. Welke concrete maatregelen nam de minister al voor het promoten en stimuleren van de aanleg van hagen in Vlaanderen door private partners en personen? Staan hierover maatregelen en initiatieven op de agenda?
4. Wordt de situatie in Wallonië door de minister opgevolgd? Zat zij hieromtrent al samen met haar Waalse collega? Zo ja, wat werd besproken? Zo niet, zal zij hierover nog overleg plegen?
5. Ook voor de landbouw lijkt een hagenplan een milieuvriendelijke en betaalbare optie te zijn.

Werd hierover al overleg gepleegd, of plant de minister hierover overleg met haar collega-minister van Landbouw Jo Brouns?

ANTWOORD

op vraag nr. 872 van 7 juni 2022

van **STEFAAN SINTOBIN**

1. De vele functies en voordelen van kleine landschapselementen zijn me zeker bekend. Ze zijn essentieel voor de biodiversiteit, het landschap, bestuiving, koolstofopvang, en erosiebestrijding. Ze zijn daarnaast ook bepalend voor de streekidentiteit. Ze bepalen al generaties lang het uitzicht van verschillende regio's in Vlaanderen.

De oproep om deze kleine landschapselementen te behouden én te versterken treed ik daarom bij. Wat momenteel nog aanwezig is van dat netwerk, moeten we behouden, beschermen en goed beheren en waar ze verdwenen zijn, moeten we ze zoveel mogelijk herstellen. Met mijn beleid wil ik houtige landschapselementen opnieuw een centrale plaats geven in het landschap.

2. Ik heb VLM de opdracht gegeven om in samenwerking met de betrokken administraties en regionale landschappen een actieplan uit te werken om via bescherming en versterking tot een klimaatrobuust en biodivers netwerk van houtige landschapselementen te komen. Dit houtkantenplan mogen jullie verwachten in het najaar.

Uiteraard hebben we het hagenplan van Wallonië ook onderzocht bij de opmaak van ons plan.

3. In het GLB dat vanaf 2023 in werking treedt, zetten we met verschillende instrumenten voor plattelandsontwikkeling in op promotie en aanleg van hagen, heggen en houtkanten in Vlaanderen, maar ook op het beheer.

De beheerovereenkomsten voor onderhoud van kleine landschapselementen worden ook verdergezet.

Verder is biodiversiteit en landschapskwaliteit ook één van de prioritaire thema's voor de LEADER-interventie: publieke en private actoren in plattelandsgebieden kunnen daarmee lokaal projecten opstarten.

- 4-5. Voor de opmaak van het Houtkantenplan werd er tot nu toe enkel op administratief niveau overlegd en met diverse middenveldorganisaties. Zoals reeds aangehaald, is er in het Vlaams strategisch plan voor het GLB aandacht voor aanplant en beheer van houtige landschapselementen binnen een landbouwbedrijf.